2013-04-06

Universitets- och högskolerådet

Provpass 3

Högskoleprovet

Svarshäfte nr.

Verbal del I

Provet innehåller 40 uppgifter

Instruktion

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Alla svar ska föras in i svarshäftet. Det ska ske **inom** provtiden.
Markera tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt.
Du får inget poängavdrag om du svarar fel.
Du får använda provhäftet som kladdpapper.

På nästa sida börjar provet som innehåller **40 uppgifter** och den totala provtiden är **55 minuter.**

BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. naiv

A påhittig
B rådlös
C busig
D godtrogen
E motsträvig

2. högaktning

A sorg
B högtid
C salighet
D högmod
E vördnad

---

3. kandera

A skära upp kött
B pryda med ljus
C överdra med socker
D steka på båda sidor
E hälla upp vin

4. förbehåll

A villkor
B ursäkt
C misstanke
D omvärdering
E ställningstagande

---

5. oavvänt

A igenkännande
B oupphörligt
C från rätt sida
D överlägset
E fientligt

6. karoten

A grundämne
B protein
C giftämne
D växtfiber
E färgämne

---

7. profan

A världslig
B förenklad
C obetydlig
D sorglös
E angenäm

8. brukare

A ledamot
B vårdtagare
C medlare
D hantlangare
E trädgårdsmästare

---

9. genmäla

A återge
B hindra
C svara
D anklaga
E ersätta

10. kanon

A utvald samling
B miniminivå
C grundkurs
D storgrupp
E ouppnåeligt ideal

Har vi läkarbrist?

Många har uppfattningen att Sverige har läkarbrist. Den statistiska sanningen är dock att vi har flest läkare per invånare av alla världens länder: en läkare per ca 250 invånare och totalt mer än 40 000. På slutet av 1960-talet var totalantalet ca 10 000. Antalet har alltså fyrfaldigats på 40 år.

I *Läkartidningen* 46/2009 söker en klinik två läkare för specialistutbildning (ST-läkare). I beskrivningen av kliniken i annonsen står det: ”... har 30 slutenvårdsplatser. Kliniken bemannas för närvarande av 15 specialistläkare och 5 ST-läkare.” 20 läkare på 30 vårdplatser motsvarar alltså 1,5 vårdplats per läkare. Samma klinik hade på 1960-talet 72 vårdplatser och 3 läkartjänster, dvs. 24 platser per läkare!

Med dagens mått mätt var samtidigt arbetsförhållandena helt omänskliga med t.ex. jour, visserligen i hemmet, varannan dag och helg utan jourkompensation. Läkarna accepterade förhållandena eftersom de hade inkomst av öppen mottagning inklusive jour som ett slags ackord. Ju mera mottagning, desto högre inkomster. Man var helt nödvändig för verksamheten, och klarade man kraven gav arbetet märkligt stor tillfredsställelse.

Sjukfrånvaron per år var på ensiffrig nivå och lägst bland alla yrkeskategorier. Beprövad erfarenhet fick man samtidigt i stora mått. Det var sämre med tid för vetenskaplig skolning.

1970-talets läkarreformer, med 40-timmarsvecka, jourkompensation och borttagande av prestationslön, har sedan, vad jag förstår, bidragit till stora förändringar av läkararbetet. Alla läkare på lika utbildningsnivå har väsentligen haft lika lön. Extrauppdrag, arbete i andra landsting och i grannländer under ledighet har ökat inkomsterna. Motivationen för arbete på klinik har avtagit.

Projekt, utvecklingsarbete och ”forskning” har uppvärderats på bekostnad av kliniskt arbete. Det har återgett status åt läkarna, till glädje också för sjukhuset/landstinget. Även den ovan refererade kliniken har deltagit i denna utvecklingsframgång genom många doktorander och avhandlingsarbeten.

Är den här utvecklingen enbart av godo? Används resurserna rätt? Gör läkarna rätt saker? Att de administrativa kraven ökat är oomtvistligt med allt omständligare intyg och dokumentation trots datorisering.

De många läkarna, framför allt på de stora sjukhusen, får vetenskaplig skolning, men får de erforderlig beprövad erfarenhet? Ger de sig tid för vanlig patientvård och uppföljning av sina patienter eller återremitteras dessa alltför snabbt till en redan överlastad primärvård?

Åter till ursprungsfrågan: Har vi läkarbrist? Eller har vi motivationsbrist och systemfel som bidragit till obalans i fördelningen av läkarresurser från kliniskt arbete till förmån för utvecklingsarbete?

För att förekomma missförstånd vill jag tillägga att jag uppskattar den utveckling som möjliggjort ökad jämställdhet i både hem och arbete.

Göran Lindé

Uppgifter

11. Hur svarar textförfattaren på frågan ”Har vi läkarbrist”?

A Med att hänvisa till patientbehovet.

B Med ett klart nej.

C Med att ställa motfrågor.

D Med ett tvetydigt ja.

12. Vilka faktorer lyfter textförfattaren fram som orsaker till dagens läkarsituation?

A Förändringar i forskningsarbetet samt ökad datorisering.

B Förändringar i läkarkompetensen samt besvärlig lönebildning.

C Förändringar i jourverksamheten samt nedtoning av klinisk forskning.

D Förändringar i yrkesgruppens villkor samt nedtoning av praktiskt vårdarbete.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

Livsformer

Återigen händer det att en konstkritiker i *Dagens Nyheter* naggar sitt anseende i kanten, den här gången genom att låta marknadsföra höstens utställning ”Livsformer” på Bonniers Konsthall. Tanken går till den senaste skandalen inom Formel 1, där andreföraren i Renault pressades att krascha sin bil under tävling för att gynna stallkamratens vinnande strategi. Det kanske kan tyckas långsökt. Men jämför tidningens redaktionella muskler med en ensam frilans längst ut på grenen. På mig gör det ett liknande intryck när *Dagens Nyheters* frilansande konstkritiker gång efter annan lånar sina namn till att stort uppslaget puffa för tidningsägarens konsthall någon dag efter utställningens öppning. Det sker på bekostnad av den uppmärksamhet som annars kunde ha visats övriga konstlivet i Stockholm och Sverige.

Den aktuella utställningen ”Livsformer” knyter an till årets kuratoriella tema att sträcka sig efter nya eller andra världar och utopier. Biennalerna ”Making Worlds” i Venedig och den nyligen öppnade ”What a Wonderful World” i Göteborg kan nämnas som exempel. ”Livsformer” på Bonniers Konsthall klättrar kanske ännu högre på den konstpolitiska rankningen med den ekologiska knorren – ”i en tid av miljöförstöring och klimatförändringar”. Som brukligt i den här typen av idébaserade utställningar prioriteras mångfalden av infall och buketten av välrenommerade namn framför att skapa en väl sammanhållen utställning.

Utställningsrummen i Bonniers Konsthall underlättar inte heller uppgiften. Efter ett antal år är det påfallande hur ledningen för dessa rum ständigt återskapar utställningar som närmast skulle kunna sammanfattas under etiketten ”beröringsskräck”. Konsten hanteras med skyddshandskar och späds ut med blodförtunnande medel.

Tänk om ”Livsformer” hade koncentrerats till att omfatta Henrik Håkanssons märkliga skog av parasiterande orkidéer, Andreas Erikssons målningar och exempelvis Tue Greenforts ”slutna biosfärer”, algodlingar i plastflaskor samt videofilmade uppförstoringar av detta mikrokosmos.

Jag kan även tänka mig en separatutställning av Henrik Håkansson, vars konstnärliga språk effektivt krockar med dessa anemiska rum. Men då utgångspunkten i utställningsbygget går att härleda till övergången mellan 1960- och 1970-tal, med fokus på konceptet och dokumentationen framför verket, är det styvmoderliga intresset för konstnärlig gestaltning knappast förvånande.

Som publik kan man därmed i många fall tryggt hålla sig till de små bruksanvisningarna placerade på väggen. Smakproven som flera av konstnärerna bjuder på räcker knappast självständigt för att förmedla bakomliggande tankar och idéer. Ta exempelvis Micol Assaëls verk ”untitled/dielectric”, vars elektrifierade vindfenomen ger mersmak men knappast en rättvisande ingång till konstnärskapet. Jag kan heller inte förstå de rent utställningstekniska missarna. Utställningsarkitekternas solballonger skapar ljuskällor som får publiken att hålla för ögonen, vilket i och för sig skulle kunna vara intressant om inte ”ljussättningen” slog ihjäl Andreas Erikssons målning. Varför tonades spinnakerväven exempelvis inte in i grått?

Susanna Slöör

Uppgifter

13. Vad är enligt recensenten positivt med utställningen ”Livsformer”?

A Helhetsgreppet
B Några enskilda konstnärskap
C Mångfalden
D Förankringen i dagspolitiken

14. Hur sammanfattar man bäst utställningen ”Livsformer”, om man ser till recensentens resonemang?

A Som spretig och utan klart fokus.
B Som ensidig och smal i sitt konsturval.
C Som otidsenlig och svårtillgänglig.
D Som självgod och insmickrande.

Miljöförändringar och evolution

En forskargrupp, under ledning av professor Anders Forsman vid Linnéuniversitetet, har upptäckt att evolutionen under vissa förhållanden kan gå oerhört snabbt, vilket främjar överlevnaden i föränderliga miljöer.

Torngräshoppor är små insekter som uppvisar en enorm variation i färgteckning. Individer från samma område varierar från ljusgrå eller brunspräcklig, via randig till helsvart. De olika färgvarianterna skiljer sig åt i storlek, beteende och en rad andra egenskaper. Forskarna upptäckte i en fältstudie att sammansättningen av olika färgvarianter varierar kraftigt mellan områden och förändras över tid inom områden som varit utsatta för skogsbränder.

Forskarna fångade gräshoppor på tjugo olika platser i Sverige. Andelen svarta gräshoppor var mycket högre i områden som nyligen härjats av bränder än i obrända kontrollområden. I eldhärjade områden blev de svarta gräshopporna dessutom mindre vanliga ju längre tid som passerat efter branden.

– Eftersom samma mönster upprepas i många populationer och under en lång tidsperiod är vi säkra på att det beror på att skogsbränderna förändrar gräshoppornas livsmiljö, säger Anders Forsman. För att kontrollera om skillnaderna i färgteckning mellan populationerna var ärftliga födde forskarna upp gräshoppor i laboratorium under standardiserade förhållanden. Avkomlingar till gräshoppor som fångats in på eldhärjade platser blev svarta i högre utsträckning än de som härstammade från obrända områden.

– Olikheterna i andelen svarta gräshoppor mellan platser och år beror således på förändringar av populationernas genetiska sammansättning. Individerna blir alltså inte svartare som ett resultat av exempelvis den tillgängliga födan eller andra faktorer i uppväxtmiljön, ungefär som när vi människor blir mörkare i hyn om vi vistas i solen. Det handlar istället om oerhört snabba evolutionära förändringar, säger Anders Forsman.

Resultaten visar att de variationsrika torngräshopporna genom naturligt urval anpassas genetiskt till en överlevnad i de karga och föränderliga förhållanden som följer efter skogsbränder. Den svarta färgteckningen gör det svårare för fåglar och andra rovdjur att upptäcka gräshopporna mot en sotsvart bakgrund. Det innebär förmodligen en överlevnadsfördel för svarta gräshoppor i nybrända områden. Något år efter en brand, när marken återigen börjar täckas av mossa och andra växter, erbjuder den svarta färgen inte längre ett överlägset skydd.

Resultaten stödjer teorin om att populationer och arter där individerna har olika egenskaper har en högre anpassningsförmåga och löper mindre risk att dö ut när livsmiljön förändras.

Uppgifter

15. Vad var syftet med det laboratorieförsök som beskrivs i texten?

A Att ta reda på hur stor genvariationen faktiskt var inom den aktuella gräshoppsarten.

B Att undersöka vilka övriga egenskaper som skilde de olika färgvarianterna från varandra.

C Att utesluta att variationen i gräshoppornas färgteckning orsakades enbart av miljöfaktorer.

D Att bekräfta att den iakttagna variationsrikedomen enbart fanns i vissa populationer.

16. Vilket svarsförslag sammanfattar bäst textens huvudpoäng?

A Urval skapar olikheter.

B Evolutionen formar livsmiljön.

C Anpassning främjar förändring.

D Variation ökar överlevnaden.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

Arbetslösa i rörelse

Recension:
Ulf Andréasson. *Arbetslösa i rörelse. Organisationssträvanden och politisk kamp inom arbetslöshetsrörelsen i Sverige, 1920–34.*

Mellankrigstidens depressioner under tidigt 1920- och 1930-tal förde med sig de högsta arbetslöshetstalen någonsin i svensk historia. 1920-talskrisen var kortvarig men djup, medan 1930-talskrisen var långvarigare utan att nå fullt lika höga arbetslöshetstal. Inte någon gång under perioden understeg arbetslösheten tio procent, enligt fackförbundens statistik. Trots att uppskattningarna av arbetslöshetens omfattning är omstridda och osäkra är forskningen enig om att arbetslösheten präglade mångas liv i mellankrigstidens svenska samhälle. Detta faktum har inspirerat till forskning om den ekonomiska politiken, om partipolitiska ståndpunkter och återverkningar samt om den sociala politiken och situationen för män och kvinnor i arbetslöshetens Sverige. Vad Ulf Andréasson har gjort i sin avhandling, *Arbetslösa i rörelse*, är att för första gången, i ett i övrigt ganska välutforskat fält, mer konsekvent belysa arbetslösheten ur de arbetslösas perspektiv.

Avhandlingens utgångspunkt tas i att arbetslöshet inte nödvändigtvis passiviserar (vilket somliga forskare menat), utan att dess effekter snarare kan verka identitetsskapande och underlätta kollektivt handlande mot den förda arbetslöshetspolitiken. Andréassons fokus ligger på de arbetslösa som, trots sin situation, organiserat sig med just arbetslösheten som plattform i vad som ofta kallades för De arbetslösas förening. Intresseföreningar för arbetslösa uppstod i hundratal under mellankrigstiden och engagerade tusentals arbetslösa män.

Det är denna rörelse, huvudsakligen på den centrala nationella nivån, som är föremål för undersökning. Syftet med avhandlingen är mot bakgrund av detta tvåfalt: för det första att kartlägga arbetslöshetsrörelsen under den aktuella perioden, för det andra att förklara varför den utvecklades på det sätt som den gjorde.

Ett viktigt tema i avhandlingen, som på många sätt präglar hur syftet kan uppnås, är arbetslöshetsrörelsens relation till arbetarrörelsens reformistiska och revolutionära grenar. Temat är välfunnet och motiverat av den teoretiska modell som valts för att generera frågor och tolkningsramar. Enligt Frances Fox Pivens och Richard A. Clowards arbete *Poor People's Movements* (1977) bestäms handlingsutrymmet för sociala rörelser, som arbetslöshetsrörelsen, av mer socialt och ekonomiskt privilegierade gruppers agerande – i detta fall av den etablerade arbetarrörelsen. Något som Andréasson också finner starka belägg för i avhandlingens empiriska underlag.

Arbetarrörelsens agerande i förhållande till arbetslöshetsrörelsen dominerar dock såväl framställningen som analysen i sådan utsträckning att man kan resa frågan huruvida arbetslöshetsrörelsen verkligen var en social rörelse, i den meningen att den underifrån försökte påverka arbetslöshetspolitiken. Enligt studien var det ofta den etablerade arbetarrörelsen, såväl kommunistisk som socialistisk, som initierade bildandet av föreningarna. Det var fackföreningsrörelsen som till stora delar avgjorde huruvida oorganiserade arbetslösa fick vara medlemmar eller ej samt om blockadaktioner och dylikt skulle vidtas eller ej. Kommunister och socialister använde arbetslöshetsföreningarna som ett slagträ i den arbetslöshetspolitiska debatten eller som ett verktyg för att ta initiativet i politiken. Studien visar också att de arbetslösa under en period betraktades som en väsentlig revolutionär energi att antingen släppa lös eller tygla, beroende på betraktarens ambitioner.

Eftersom den etablerade arbetarrörelsen så kraftigt beskar arbetslöshetsrörelsens möjligheter till mobilisering och dess handlingsutrymme kan man också ställa sig frågan om den bör betraktas som en rörelse vars primära mål var att verka politiskt. Man kan inte låta bli att undra om den utgångspunkten är ett resultat av den nivå på vilken undersökningen lagts. Andréasson har valt att lägga tyngdpunkten för den empiriska undersökningen på den centrala nationella nivån, medan det enligt honom var på den lokala nivån som tyngdpunkten för organiseringen och verksamheten hela tiden fanns. Vid flera tillfällen framkommer att den sporadiskt verksamma centralorganisationen/-organisationerna inte upplevdes representera hela rörelsen, att den inte hade mandat att slå fast hur föreningarna skulle utformas och att den inte heller kunde tvinga lokalföreningarna att agera på ett visst sätt. Det motsträviga källmaterialet har förmodligen tvingat fram urvalet, men det sätter också gränser för generaliserbarheten i slutsatserna. Trots Andréassons imponerande arbete med att samla källmaterial beskriver han det som ”ofullständigt”, ”av skiftande omfattning” och med ”stoffmässiga tillkortakommanden”. Detta sagt om rörelsen, som karakteriseras som ”svåröverblickbar” och ”flyktig”.

Ironiskt nog utgör de ovan beskrivna förhållandena både ett problem, om man vill dra generaliserbara slutsatser, och vad jag betraktar som avhandlingens viktigaste och mest värdefulla resultat. Andréassons studie visar nämligen med all önskvärd tydlighet att arbetslöshet som minsta

gemensamma nämnare för organisering inte höll för en varaktig, välstrukturerad och nationellt omfattande organisering. Därtill var de potentiella medlemmarnas sociala och yrkesmässiga erfarenheter för olika, varaktigheten i det gemensamma tillståndet för varierande och målet med det individuella deltagandet för splittrat. Dessutom överskuggades den erfarenhet som förde medlemmarna samman – arbetslösheten – av en annan gemensam erfarenhet: drömmen om att få anledning att gå ur föreningen – om att få ett jobb.

Utöver att äntligen rikta ljuset mot arbetslöshetsrörelsen och bidra till förståelsen av förutsättningarna för de arbetslösas mobilisering av handlingsutrymme under mellankrigstiden visar Andréasson hur arbetslösa kunde betraktas av etablissemanget: att det upplevdes som utmanande att man bildade föreningar *av* arbetslösa i stället för att gå med i föreningar *för* arbetslösa, att massarbetslöshet är en het potatis i ett samhälle som är uppbyggt kring lönearbete och att de som var i behov av samhällets hjälp inte skulle ställa krav, de skulle vara tacksamma.

Lena Eriksson

Uppgifter

17. Hur kan man utifrån texten bäst sammanfatta arbetslöshetsrörelsens utveckling?

A Rörelsen förlorade sitt berättigande i takt med att situationen på arbetsmarknaden stabiliserades.

B Rörelsen blev aldrig mer än ett bihang till arbetarrörelsens fackföreningar och partipolitiska organisationer.

C Rörelsen innebar att den annars så kluvna arbetarrörelen lyckades ena sig under en särskilt kritisk period.

D Rörelsen blev kortlivad men hann förverkliga åtminstone vissa av sina politiska målsättningar.

18. Vilken central slutsats kan utläsas ur Ulf Andréassons avhandling, enligt recensenten?

A Att arbetslösheten var otillräcklig som grund att bygga en fungerande riksorganisation på.

B Att arbetslöshet var alltför provocerande för att kunna ge legitimitet åt en nationell rörelse.

C Att arbetarrörelsen saknade resurser för att motverka 1920- och 1930-talets arbetslöshet.

D Att arbetslöshetsrörelsen uppstod till följd av fackföreningsrörelsens passivitet.

19. Hur kan man bäst sammanfatta den påverkan som de politiska och fackliga arbetarorganisationerna utövade på arbetslöshetsrörelsen, enligt texten?

A Avlastande

B Överbryggande

C Splittrande

D Begränsande

20. Vilket av följande ser recensenten som en svaghet i Ulf Andréassons avhandling?

A Motsägelserna i källornas beskrivningar av arbetslöshetsrörelsen.

B Svårigheten att dra allmängiltiga slutsatser av forskningsmaterialet.

C Det dubbla syftet som skapar återkommande gränsdragningsproblem.

D Det faktum att två separata tidsperioder bildar grund för en och samma analys.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

21. Många skådespelare har nog ett ____ drag inom sig, då de tycks vilja bli sedda och uppmärksammade och gillar att stå i rampljuset.

A altruistiskt

B introvert

C ambivalent

D exhibitionistiskt

22. Denna handbok i statskonst var en beskrivning av furstemakten i en stark, centraliserad stat. Den nya tidens statsöverhuvud var en person, som med statens bästa ____ skulle hävda sin och statens makt, utåt och inåt, och som inte ____ för att nå sitt mål.

A för handen – satte sig på tvären

B om bakfoten – hyste några betänkligheter

C för ögonen – skydde några medel

D på sina axlar – kom till korta

23. Från Ammarnäs välkända potatisbacke ner till de ____ älvsedimentsjordarna vid sammanflödet med Umeälven, bjuder Vindelälven på unika och variationsrika värden. Eftersom de värden som bevaras är av stor ____, är det betydelsefullt att de vidmakthålls och förädlas på ett ____ och strategiskt sätt för framtiden.

A leriga – rondör – långsiktigt

B näriga – kvalitet – miljömässigt

C frodiga – valör – realiserbart

D bördiga – dignitet – hållbart

24. Om man ska använda sig av de här nya mätinstrumenten måste de ____ ordentligt: har eleverna blivit bättre när de plötsligt får högre resultat, eller har de bara blivit mer vana att skriva prov?

A justeras

B utvärderas

C balanseras

D observeras

25. Som vi kan se är det inte lätt att kategorisera dessa begrepp. Därför är det en fördel om man, när man talar om andlig utveckling, inkluderar alla ____ av själslivet; psykologiska såväl som religiösa, vilka alla är utvecklingsbara och en realitet i människolivet. Börjar man sortera bort delar av det som människan består av får man snart problem. Det låter sig liksom inte ____.

A faser – graderas

B skikt – föreställas

C undertoner – sorteras

D aspekter – göras

26. Lars Larsson, doktorand i kulturvård, talade om kulturarvet som en låda med ett visst innehåll. Vad vi uppfattar som vårt kulturarv är ____ av vad vi lägger i lådan.

A avhängigt

B beslutat

C angivet

D omslutet

27. Tyranniet skulle inte kunna existera och de onda gärningarna skulle inte kunna ske om det inte fanns rader av till synes _____ människor som bistod tyranniet med sina talanger, med sitt stöd eller kanske bara med det besynnerliga men utomordentligt avgörande _____ som finns i den bortvända blicken.

A motvilliga – motstånd

B anständiga – samtycke

C illvilliga – ställningstagande

D godhjärtade – maktspel

28. Den naturliga vägen är inte alltid självklart den bästa. Vaccin, transplantationer och läkemedel är inte något som naturen har erbjudit på egen hand, men är numera likväl ____ inslag i sjukvården.

A oaktade

B oskäliga

C omistliga

D oklanderliga

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

29. Fransmännen skrev långsamt och sirligt och satte ut grava och ____ accenter, feminina och plurala ändelser samt ____.

A akuta – apostrofer

B indirekta – paustecken

C lätta – apokryfer

D upphöjda – särtecken

30. Denne visionär såg på sig själv som en som byggde upp snarare än som en som rev ned. Han kände bara avsmak inför kritiken och inför den ”småborgerliga esteticism som ____, utövad av ____ och känslotyckare, som alla har det så förbannat mycket bättre än de människor för vilka vi bygger och skapar”. Med facit i hand kan man dock undra vem som ____ av att man ersatte gamla bostadskvarter i Stockholms innerstad med kontor och departementsbyggnader.

A grasserar – dilettanter – hjälptes

B distraherar – spekulanter – berördes

C florerar – aspiranter – tog skada

D intrigerar – konspiratörer – provocerades

AND HERE ARE SOME SHORTER TEXTS:

Bugs

Why can mosquitoes carry deadly viruses, such as West Nile and dengue, without succumbing to them? The prevailing theory maintained that the viruses and mosquitoes evolved to live in harmony. But entomologists have found quite the opposite to be true. They infected mosquitoes with a test virus and found that the mosquito's immune system cut up the pathogen's genetic material so that the insect did not get sick. In contrast, when the mosquitoes were given a genetically modified version that blocked the gene-chopping mechanism, the insects could not mount an attack against the invader and died off more than four times as quickly. The discovery might lead to antivirals fashioned to mimic the mosquito's virus-killing tricks.

Question

31. What is said in this text?

A In the future, virus-carrying mosquitoes risk becoming an endangered species due to new discoveries

B Scientific evidence now suggests that the immune system of mosquitoes is modified in accordance with various viruses

C Scientists now know how to disturb the harmony between virus-carrying mosquitoes and their viruses

D In the future, virus-carrying mosquitoes may serve as models for medical treatment of virus-infected patients

Unpredictability

Unpredictability is the bane of economists, meteorologists, political pundits and sportswriters. They are always in danger of having their discredited forays into futurology flung back in their faces. Yet when reading a historical work it is all too easy to fall into the trap of thinking that events could have taken only one path – that what happened must have happened. Writing with the advantage of hindsight, historians tend to depict an inexorable march of events leading up to the present.

Question

32. What is claimed here?

A Certain professions provide reliable and unquestionable predictions of the future

B Historians rarely describe phenomena and events accurately

C Many professions have to predict what might happen in their fields

D Historians are known as the professionals who are best at predicting events

A Time to Heal

From a review of *Warm Springs* by Susan Richards Shreve

I remember being scared of the iron lung and not so much of the disease itself. Cause and effect were not yet prerequisites of childhood when I was growing up in the early '50s in a small do-nothing town in western Massachusetts. There were overheard dinner-table conversations about an epidemic, and forced March of Dimes collections with my mother, but polio was a pretty vague menace for a lively kid with trouble to get into. Vague, that is, until my friend's sister caught the virus, and it became anything but, and the whole town stunned, pitched in to send her to Boston to be saved.

This memory and so many others – of coming of age (or trying to) in a time when national and family and personal values really were different – have been revived for me, courtesy of Susan Richards Shreve in *Warm Springs*, her sensitive account of the two years she spent between 1950 and 1952 at the polio rehabilitation hospital established by Franklin Roosevelt in the early 1920s in Warm Springs, Georgia.

The bare-bone facts of this tender memoir are these: Shreve contracts paralytic polio when she is one, leaving her right side largely paralyzed, though she is eventually able to walk with braces. Her parents – mother, loving and indomitable; father, loving and distant – accept the fact of her illness but not necessarily its handicaps. Her mother devises exercise after exercise to spark new life in her daughter's leg, turning the do-it-yourself restoration regime into a game. Shreve attends school, plays sport and goes to camp just like other children, except she is not physically just like other children. When she is 11, in 1950, she travels to Warm Springs in the hope that when the doctors and therapists are done with her, she *will* be just like other children. During two stays there, she develops crushes on a boy named Joey and a priest named Father James, flirts with Catholicism, has muscles transplanted, defies accepted Southern racial customs, experiences her first period, wears a sanitary belt round her neck into the Bay's Ward, and engages in a disastrous wheelchair race and is sent home in disgrace.

Shreve is a novelist who has approached her story with a reporter's eye. She has done her research on polio and Warm Springs, weaving the history of this once-dreaded disease unobtrusively into her own. But it is the diligent way in which she has re-examined herself as the girl she was from the perspective of the woman she has become ("the truth of this story is in the way I see it now"), and fitting the girl back into a time and place a half-century gone, that distinguishes *Warm Springs* from so many of the vertical-pronoun bores arriving at bookstores these days.

For example, Shreve on Shreve: "By inclination I was unsurprised by failure, and good at it, and even felt a kind of satisfaction in the resilience required to bounce back, as if the failure itself were lengthening my chances of survival. But I also expected to win, and the two were strangely complementary in my mind". For all the investigations Shreve did of herself, interestingly, she did not seek out any of her fellow patients, an omission of commission, she says: "A reason, maybe the real reason, I never made an effort to be in touch with these people, who were so central to me for an important period of my growing up, is part of the reason I wanted to write this book in the first place. Not so much to discover anyone I'd lost, but to understand why I wanted to lose them." Or as she writes later: "It was, I think, a place to be 'in the moment'. And after the moment it was time to be someplace else."

Of her present self, except as defined by her girl self, Shreve is circumspect: she has married, had children, divorced, written novels. Of her physical self, there is nothing. Though that's not the story *Warm Springs* sets out to tell, when I finished the book, and to Shreve's credit, I still wanted to know more about what had become of the girl who left Georgia with her right leg three and a half inches shorter than her left one.

Abbott Combes, The New York Times Book Review

Questions

33. What is implied about polio in the first two paragraphs?

A Parents did not take the infectious virus seriously enough, which led to a spread of polio among children

B It was a very serious disease leading to hospitalization for many people

C Franklin Roosevelt decided that all children who caught polio were to be sent away to special hospitals

D It was a deadly epidemic that spread very fast throughout the United States

34. What is suggested about Susan Shreve's parents?

A They disagreed on her upbringing but found good treatment for her

B They pretended that Susan did not have polio and forced her to take up several sports

C They set up a training scheme which was offered to other disabled children

D They were determined not to let Susan's polio interfere with a normal life for a girl her age

35. How is Shreve's time at Warm Springs best described?

A As calm and healing

B As rebellious and eventful

C As religious and reflective

D As lonely and sad

36. Why, according to the text, did Shreve not get in touch with other patients at Warm Springs?

A She did not like her fellow patients and never got friendly with them

B She was afraid that they would not remember Warm Springs in the same way as she did

C She felt too embarrassed to call them after all these years without any contact

D She regarded her stay at Warm Springs as defined in time and wished to move on from there

37. What is the reviewer's overall attitude to the novel?

A Although well written, it is lacking in empathy

B Without being sentimental, it is an engaging account of a girl's life with polio

C Its focus is too much on the grown-up woman at the expense of the girl's life

D It is a well-balanced book on how polio spread in the U.S.

AND HERE ARE SOME SHORTER TEXTS:

H_2S

Imagine walking into a hospital emergency room, with its hand-sanitizer-adorned walls and every surface meticulously scrubbed free of contaminants, only to encounter the stench of rotten eggs. Distasteful though this juxtaposition might sound, the toxic gas synonymous with that smell – hydrogen sulfide (H_2S) – may well become a fixture in such settings in the future. Over the past decade scientists have discovered that H_2S is actually essential to a number of processes in the body, including controlling blood pressure and regulating metabolism. Findings indicate that if harnessed properly, the gas could, among other benefits, help treat heart attack patients and keep trauma victims alive until they can undergo surgery or receive a blood transfusion.

Question

38. What is said in this text?

A H_2S is poisonous but necessary for human health

B H_2S is increasingly being used in operation rooms

C H_2S is a new and unwelcome presence in many modern hospitals

D H_2S is a dangerous substance found in many heart patients

Over-the-Counter

The phrase "over-the-counter" (OTC) has different meanings in medicine and finance. OTC drugs can be picked off the shelf with no prescriptions; OTC derivatives are traded privately between two parties rather than on exchange. If the latter were drugs, they would probably be supplied only on prescription: they carry a big risk of unpleasant side-effects.

Question

39. What is suggested here?

A Medicine and finance share common features in the way they are dealt with

B The financial market might benefit from stricter regulation

C 'Over-the-counter' is a term used for illicit drug dealing

D Drugs should be more controlled as they often show unwanted effects

A Book Review

This vibrant tale of growing up in princely India is unlike any other memoir in that it is so totally without personal points of reference for the reader. You never get that flash of recognition: oh yes, as a child I used to ritually behead a goat just like that! Or: how like the elephant I had as a pram when I was little! When Narendra Sigh, the heir to the tiny princedom of Sarila in central India, was first asked his name by a school teacher, he did not know how to answer; no one had asked who he was before. This description of a dusty princedom in the 1920s and 30s seems centuries away.

Question

40. Which of the following statements is most in line with the text?

A Indian culture is in many ways similar to that of the rest of the world

B The reader may find it difficult to relate to events described in the book

C Indian literature is an exciting mixture of old rituals and modern life

D The author has written a fairy tale taking place in India

PROVET ÄR SLUT. FINNS TID ÖVER, KONTROLLERA DINA SVAR.